Euroopa Parlament
2019-2024

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

2022/2188(INI)

19.7.2023

ARVAMUS

Esitaja: tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

Saajad: väliskomisjon ja rahvusvahelise kaubanduse komisjon

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisraporti kohta
(2022/2188(INI))

Arvamuse koostaja (*): Dragoş Pîslaru

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

– võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelist kaubandus- ja koostöölepingut[1],

– võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingut[2],

– võttes arvesse komisjoni 24. märtsi 2022. aasta aruannet Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ja kohaldamise kohta 1. jaanuar – 31. detsember 2021 (COM(2022)0126),

– võttes arvesse komisjoni 15. märtsi 2023. aasta aruannet Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ja kohaldamise kohta 1. jaanuar – 31. detsember 2022 (COM(2023)0118),

– võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni,

– võttes arvesse Euroopa sotsiaalhartat,

– võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioone ja protokolle, eelkõige selle põhilisi vahendeid,

– võttes arvesse Ühendkuningriigi välisministri ja Euroopa Komisjoni asepresidendi Šefčoviči 24. märtsi 2023. aasta ühisavaldust väljaastumislepinguga loodud ühiskomitee kümnenda kohtumise ning kaubandus- ja koostöölepingu partnerlusnõukogu teise kohtumise tulemuste kohta,

A. arvestades, et alates 1. jaanuarist 2021 on ELi ja Ühendkuningriigi vahelist kaubandust ja koostööd reguleeritud ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepinguga; arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu institutsiooniline raamistik viidi lõpule ja hakkas täielikult toimima 2022. aastal;

B. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepinguga nähakse ette sotsiaalkindlustuse koordineerimine, et kaitsta pärast 1. jaanuari 2021 ELi ja Ühendkuningriigi vahel liikuvate inimeste sotsiaalkindlustusõigusi; arvestades, et sellega nähakse ette ka võrdsed tingimused, et tagada aus konkurents ja säilitada samal ajal kaitse kõrge tase mitmes valdkonnas, sealhulgas sotsiaalsed ja töötajate õigused, ning siduvad täitmise tagamise ja vaidluste lahendamise mehhanismid nõuete järgimise tagamiseks;

C. arvestades, et organiseerumise, kollektiivläbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise

[1] ELT L 149, 30.4.2021, lk 10.
[2] ELT C 384I, 12.11.2019, lk 1.

põhiõigused on sätestatud rahvusvahelises õiguses ning on hädavajalikud kestliku arengu ja võrdsete tingimuste tagamiseks, nagu on sätestatud kaubandus- ja koostöölepingus;

D. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus on peatükk väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) kohta, tunnistades vajadust tagada avatud ja turvaline turg ettevõtjatele, sealhulgas VKEdele, ning sellega tahetakse tagada, et nende vajadusi võetaks rakendamisprotsessis arvesse nii, et see oleks neile kasulik;

1. rõhutab, kui oluline on ELi ja Ühendkuningriigi kodanikuühiskonna, sealhulgas tööandjate organisatsioonide ja ametiühingute ning valitsusväliste organisatsioonide ulatuslik kaasamine kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisse vastavalt artiklitele 13 ja 14; võtab sellega seoses teadmiseks ELi sisenõuanderühma kohtumised ja väljendab heameelt kodanikuühiskonna foorumi 2022. aasta oktoobris toimunud esimese kohtumise üle; rõhutab selle dialoogi ja koostöö jätkamise tähtsust;

2. märgib rahuloluga, et kaubandus- ja koostöölepingu sotsiaalkindlustuse koordineerimise protokolli on seni rakendatud probleemideta ning et 2021. ja 2022. aastal ei tehtud kindlaks ühtegi struktuurset probleemi; rõhutab siiski, kui oluline on, et protokoll oleks dünaamiline, mis võimaldab tagada selle kooskõla sotsiaalkindlustuse koordineerimise õigusnormide muudatustega;

3. võtab teadmiseks, et sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee võttis 2021. aastal vastu protokolli lisadesse tehtud muudatused kinnitamaks, et liikmesriigid võimaldavad ka edaspidi kohaldada Ühendkuningriiki või Ühendkuningriigist lähetatud töötajate suhtes teatavatel tingimustel lähetajariigi sotsiaalkindlustusalaseid õigusakte; võtab teadmiseks ka selle, et 2022. aastal tehti ettevalmistusi, et rakendada finantssätteid, mis käsitlevad muu riigi kui pädeva riigi antud mitterahaliste haigushüvitiste kulude hüvitamist;

4. väljendab heameelt, et sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee võttis vastu otsuse 1/2023, millega kiidetakse heaks kaubandus- ja koostöölepingu alusel sotsiaalkindlustusteabe elektroonilise vahetamise (EESSI) kasutamine[3] protokolli kontekstis, ning seisukoha üle, et sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjoni otsuste ja soovituste asjakohaseid osi tuleks kohaldada protokolli raames erikomitee soovituse abil[3]; kordab oma üleskutset liikmesriikidele tagada, et EESSI hakkaks võimalikult kiiresti täielikult toimima, ning kasutada ära praeguste ELi fondide võimalusi EESSI täielikuks rakendamiseks ja avaliku halduse edasiseks digiteerimiseks;

5. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt peavad kahe poole majanduspartnerlust toetama võrdsed tingimused avatud ja ausaks konkurentsiks ning et kaubandus ja investeerimine peaksid toimuma viisil, mis soodustab kestlikku arengut, sealhulgas majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning keskkonnakaitset; märgib, et artikli 355 kohaselt kohustus kumbki pool säilitama ja parandama oma vastavaid norme XI jaotisega hõlmatud valdkondades;

[3] Provisional Agenda of the Third Specialised Committee on Social Security Coordination (Sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee kolmanda kohtumise esialgne päevakord), London, juuni 2023.

6. väljendab muret Ühendkuningriigi töö- ja sotsiaalvaldkonna hiljutiste suundumuste pärast, mis võivad kahjustada kaubandus- ja koostöölepingu võrdseid tingimusi käsitlevaid sätteid; peab sellega seoses äärmiselt kahetsusväärseks, et tööhõiveasutustele kehtestatud keeld anda ajutisi töötajaid kollektiivses aktsioonis osalevate töötajate asendamiseks tunnistati 2022. aasta juulis kehtetuks, mis kahjustab töötajate kollektiivse tegutsemise õigust, sealhulgas streigiõigust; kutsub Ühendkuningriigi valitsust üles võtma vajalikke meetmeid, et kaitsta kaubandus- ja koostöölepingu artiklites sätestatud võrdsete tingimuste põhimõtteid;

7. juhib lisaks tähelepanu Ühendkuningriigi murettekitavatele suundumustele seoses õigusnormidega, mille kohta on ettepanek tehtud, kuid mida ei ole veel vastu võetud, nimelt jätkuvalt kohalduvate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformi) eelnõu, streigiseaduse (teenuste miinimumtaseme) eelnõu ning andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu (nr 2); rõhutab, et nendel ettepanekutel võivad nende vastuvõtmise korral olla tõsised tagajärjed töötajate õigustele, eelkõige sellistele põhiõigustele nagu ühinemisvabadus, organiseerumisõigus ning kollektiivläbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise õigus, sealhulgas streigiõigus, ning need kahjustavad Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu alusel võetud kohustusi; väljendab sellega seoses heameelt Ühendkuningriigi valitsuse otsuse üle mitte jätkata õiguste deklaratsiooni eelnõuga;

8. tuletab meelde, et töötajate õiguste kaitse on oluline võrdsete tingimuste ja kestliku arengu säilitamiseks, nagu on sätestatud muu hulgas kaubandus- ja koostöölepingu artiklites 355, 386, 387, 399 ja 524; kutsub komisjoni üles tähelepanelikult jälgima arengut selles valdkonnas ja kasutama kõiki kättesaadavaid vahendeid, et lahendada probleemid, mida nende ettepanekute vastuvõtmine võib tekitada XI jaotise 6. peatüki kohaldamisel, tehes seda muu hulgas dialoogi kaudu partnerlusnõukogus ja erikomiteedes, ELi sisenõuanderühmaga konsulteerimise kaudu ja vajaduse korral artiklis 389 sätestatud vaidluste lahendamise mehhanismide abil;

9. märgib, et Ühendkuningriigi valitsus teatas 2021. aasta juunis kavatsusest luua ühtne tööõiguste täitevasutus, mille ülesanne on tagada tsentraliseeritud järelevalve tööõiguse järgimise üle[4], et parandada olemasolevate asutuste koordineerimist ja tõhusust ning laiendada õiguskaitset uutesse valdkondadesse; märgib siiski, et ettepaneku osas ei ole seni tehtud edasisi edusamme; kutsub komisjoni üles jälgima jätkuvalt tähelepanelikult asjakohaste töö- ja sotsiaalsete standardite järgimise tagamist, nagu on nõutud kaubandus- ja koostöölepingus, ning muutusi selles valdkonnas, ning jätkama koos Ühendkuningriigi valitsusega pingutusi, et tagada kaubandus- ja koostöölepingu täielik täitmine;

10. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Ühendkuningriik kohtles 2021. aastal diskrimineerivalt viiest ELi liikmesriigist pärit töötajaid seoses vähendatud tasudega pikaajaliste tööviisade eest; peab kahetsusväärseks ka Ühendkuningriigi hilisemat loobumist Euroopa sotsiaalharta artikli 18 lõike 2 rakendamisest ja sellest tulenevalt tööga seotud viisade tasude vähendamisest kõigi ELi kodanike puhul alates 2022. aasta veebruarist; kutsub komisjoni üles võtma kõik vajalikud meetmed ja tõstatama seda küsimust jätkuvalt partnerlusnõukogu ning avatud ja ausa konkurentsi

[4] Ühendkuningriigi ettevõtluse, energeetika ja tööstusstrateegia ministeerium, „Establishing a new single enforcement body for employment rights“ (Uue ühtse tööõiguste täitevasutuse loomine), 2021.

võrdsete tingimuste tagamise ning kestliku arenguga tegeleva kaubanduse erikomitee kaudu;

11. nõuab, et EL ja Ühendkuningriik uuriksid võimalusi edasiseks koostööks ja parimate tavade vahetamiseks tööhõive ja sotsiaalkaitse valdkonnas; tunnistab vastastikuse koostöö potentsiaali tööhõivepoliitika rakendamise ja täitmise tagamise parandamisel, tagades ausa konkurentsi ja majanduskasvu nii ELi kui ka Ühendkuningriigi ettevõtjatele ja töötajatele.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismenetlus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022
Vastuvõtmise kuupäev	18.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 34 –: 1 0: 5
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Atidzhe Alieva-Veli, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Ilan De Basso, Jarosław Duda, Cindy Franssen, Chiara Gemma, Elisabetta Gualmini, Agnes Jongerius, Irena Joveva, Katrin Langensiepen, Elena Lizzi, Sara Matthieu, Max Orville, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoş Pîslaru, Elżbieta Rafalska, Daniela Rondinelli, Pirkko Ruohonen-Lerner, Mounir Satouri, Romana Tomc, Nikolaj Villumsen, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tomáš Zdechovský
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Alex Agius Saliba, Carmen Avram, Gheorghe Falcă, Aurore Lalucq, Evelyn Regner
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Andrey Novakov, Carina Ohlsson, Helmut Scholz, Ralf Seekatz

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

34	+
PPE	David Casa, Jarosław Duda, Gheorghe Falcă, Cindy Franssen, Andrey Novakov, Ralf Seekatz, Romana Tomc, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Irena Joveva, Max Orville, Dragoş Pîslaru
S&D	Alex Agius Saliba, Marc Angel, Carmen Avram, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Ilan De Basso, Elisabetta Gualmini, Agnes Jongerius, Aurore Lalucq, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Daniela Rondinelli
The Left	Helmut Scholz, Nikolaj Villumsen
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Sara Matthieu, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri

1	–
ID	Dominique Bilde

5	0
ECR	Chiara Gemma, Elżbieta Rafalska, Pirkko Ruohonen-Lerner
ID	Elena Lizzi, Stefania Zambelli

Kasutatud tähised:
+ : poolt
– : vastu
0 : erapooletu